

SUBSCRIPCIÓ
Barcelona. Una pesseta al mes
Espanya. 450 pessetes al trimestre
Extranjer. 9'00 l. al trimestre
Pagament per correu, amb garantia de rebuda

EL POBLE: CATALA

DIRECTOR-GERENT
PERE GOROMINAS
REDACCIÓ I ADMINISTRACIÓ
RAMBLA DE LES FLORS, 14, PRAL.
ENTRADA
CARRER PORTUARI, NÚM. 5, 288
TELÈFONS
Redacció, 723 - Impremia, 2.888

ANY VII NÚM. 2.080 BARCELONA, DILLUNS, 14 NOVEMBRE DE 1910 UN NÚMERO, 5 CÈNTIMS

Don Martí Vilaldach y Batlló

HA MORT A L'EDAT DE 53 ANYS

Havent rebut els Sants Sacraments

(E. P. D.)

Sos afligits esposa donya Maria Guillen, fill entenat don Ricard Ventura, germans don Gliment y don Jaume (resents), don Gil (ausent), germanes donya Rita (ausent) y donya Bonaventura (present), germans y germanes polítics (resents y ausents), nebots y nebodes (resents y ausents), cosins y cosines (ausents), y demés parents, al participar a sos amics y coneguts tan irreparable perdua, els preguen li tributin un record en llurs oracions y se serveixin assistir a la casa mortuoria, carrer de Salmerón, núm. 15, avui, dilluns, a les tres de la tarda, pera acompanyar el cadavre a l'iglesia parroquial de Jesús (Gracia), y després al Cementiri del S. O.

No's convida particularment

LA SENYORA DONYA MARIA TARRIDA Y FORNS

VIUDA DE JOAN BLANCH

Ha mort el dia 13 del corrent, a les dotze del migdia, a l'edat de 78 anys, havent rebut els Sants Sacraments.

Sos afligits nebots don Enric y donya Claudi, filla d'aquesta Enric, Claudi, Joana y Estrella, y demés parents y la raó social D. Enric T. Tarrida, al participar a sos amics y coneguts tan irreparable perdua, els preguen li tributin un record en llurs oracions y se serveixin assistir a la casa mortuoria, carrer de Tamarit, núm. 149, tercer, primera, avui, a les tres de la tarda, pera acompanyar el cadavre a l'iglesia parroquial de Santa Madrona y després al Cementiri de l'Est.

No's convida particularment

CLÍNICA C. CROUS **Malalties, Tuberculosi pulmonar, Vitis, artritis, Curació segura y ràpida. CARMEN. NÚM. 54, PRINCIPAL.—Véase anuncio cuarta página.**

GRANS MAGATZEMS EL SIGLO

ULTIMES NOVELTATS

Llanes - Sedes - Velluts de seda
Panyos - Velluts - Astrakans

Flassades de llana - Colxes - Edredons
GENRES DE PUNT

CATIFES de moqueta de llana, en pesa, gran duració; el metre (colocada), **3'25** a pessetes

Complet assortit en Catifes en pesa y Carpets
Estores - Cortinatges - Portiers - Pells, etc.
A PREUS MOLT REDUITS

SECCIÓ DE RELLOTGERIA (planta baixa)

Ocasio Relotges

Escape "Roskopf" ab caixes de acer o níkel pera senyor

Ocasio a Pessetes

3'90

Els radicals sense memoria

Les intemperancies den Vinaixa deixen al descobert al senyor Giner de los Rios. — Fins pera dir barbaritats s'ha de tenir memoria. — Elogi del senyor Rubió y Lluch fet per un prócer radical. — Lo del convent de les Minimes. — També en lo del mestre Nicolau els lerrouxistes van "herrados."

Aquests dies en Vinaixa, roig com una perdiganya, no tocava al bulto. Fa uns quants dies que cap al tard, tots els qui van a Cà la Ciutat, el vegeren seguit al saló de conferencies llegint y rellegint pressupostos. Tòthom se preguntava què devia fer en Vinaixa ab aquells llibres a les seves mans. Algú, per sobre la seva espalla, va mirar si els tenia al revés, perquè es sabut que en Vinaixa s'hi ven el negre de la lletra d'impremta. El xerrador de Valencia tingué necessitat de cridar a un company perquè'l tragés d'aquells apuros, ja que pobre home no hi veia res en aquells volums inabastables de números. El company li feu de guia y li senyalà ab el dit, seguint estament l'aparell impresa, els grans negocis duts a cap a la Casa Gran pels elements solidaris units. Els regidors d'aquell temps tingueren el poc seny de deixar en els llibres de pressupostos la marca inextinguible de les seves faccies. No van ésser com alguns estius, regidors de ciutats amigues, que l'únic record que deixen de la seva administració, són unes gotes de sang que fa vessar algun alemany que's defensa y que no vol que se l'enganyin.

Ara ja se sabí lo que en Vinaixa buscava. Ja ha aparegut en "El Progreso". Aquest ha aixecat el vel — no el de les novicies — y ha posat al descobert la porridura solidaria. Però no han tingut memoria en aquella casa y al ferho han tirat pedres a la propia teulada. Un altre dia veíem de posar-se d'acord els lerrouxistes a l'empendre campanyes, si no s'exposen a comprometre a les persones il·lustres del partit. Se veníen que's lerrouxistes estan de pega ab això de les novicies; quan ne tenen una, els comprometen. Ara resulta que la gestió del senyor Giner de los Rios a l'Ajuntament, ha estat de lo més desastrosa y amparadora de negociis, segons parer den Vinaixa, que tan bé ho va fer a l'Ajuntament de Valencia.

Parlemne, parlemne.

"El Progreso", diu que durant l'interinat del senyor Bastardas y haventhi a l'Ajuntament majoria d'elements solidaris, se va comprar el convent de les Minimes que no serveix pera res a la ciutat, després d'haver donat per ell una quantitat extraordinària.

Un xic més de memoria, senyors de "El Progreso".

La Comissió de Reforma, de la que'n formaven part entre altres radicals, els senyors Magnífia, Pinilla y Teixidor, va acordar per unanimitat la compra del convent de les Minimes. Aquest edifici està afectat per la Reforma y es conve-

ment 5,400 pessetes. Però a finals d'aquest any la Comissió de Governació, presidida pel senyor Giner de los Rios y cacciada per aquest y els senyors Pinilla y Valentí acordà augmentar el sòl al sudit funcionari. Y heus aquí com desde 1907, el mestre Nicolau cobra 6,000 pessetes. Perquè volgueren els radicals, capitanejats pel senyor Giner de los Rios.

Y lo mateix pot dir-se de lo de les Escoles de tall, dels professors de gimnasia de les escoles públiques, y de tantes altres coses que les proposaren y les realitzaren els lerrouxistes de la Comissió de Governació d'aleshores.

Previsament una de les subvencions que cada any feien triomfar els lerrouxistes, units ab els de la Lliga, era la de l'Institut d'Artesans y Obrers, qual Patronat està presidit pel bisbe y qual subvenció sempre combatien els republicans solidaris.

Y anem a parlar de la subvenció al doctor Rubió y Lluch.

No direm quasi res de la nostra titllia, ens limitarem a reproduir textos.

Diu "El Progreso" del dia 9 d'aquest mes:

"Pero lo realmente gracioso, lo que indignaría si no hubiera sido la parifia 9.ª del capítulo V, destinado a premios y subvenciones.

El concepto es «Obra de don Antonio Rubió y Lluch sobre la Dominación Catalana de Oriente».

Para los viajes complementarios 15,000 pesetas.

Para la impresión de la obra 15,000 pesetas.

Total 30,000 pesetas absolutamente regaladas a un caballero cuyo solo mérito consiste en ser catalanista y acometer una empresa inútil.

15,000 para que dicho señor se diera unos papeitos por Oriente indagando las barbaridades que catalanes y aragoneses cometieron por tierra de Grecia. Y otras 15,000 para que imprimiera el resultado de sus elucubraciones históricas.

Con semejante precedente chocaba extraordinariamente la actitud adoptada por los regionalistas — a cuya fracción pertenece el señor Rubió y Lluch — durante la pasada discusión en que se propuso una subvención de 2,000 pesetas a la Biblioteca Ferroviaria para un concurso internacional de innegable utilidad para la clase obrera y fomento de la industria catalana.

Esta subvención que se regateó por ambas minorías reduciéndola a 1,500 pesetas de fijo que la hubieran hallado firmemente exigida, si en vez de reclamarla una entidad obrera, la hubiera pedido algún conspicuo del catalanismo para averiguar los parásitos que contenía la selvática melena de Jofre lo pillos."

An aquesta gent que diu aquestes barbaritats, no valdria la pena de contestar-los. Però pera reparar aquesta infamia que's comet amagant an el poble la veritat y separant el poble dels homes de talent, ens ocuparem de l'assumpte.

La comissió de Governació, presidida pel senyor Giner de los Rios, proposà la subvenció. En la sessió de l'Ajuntament en que s'aproven els pressupostos, la subvenció sense discutir se s'aprova.

El dia 12 de març de 1907, el regidor regionalista senyor Valls y Vicens — avui difunt — va fer quedar sobre la taula un dictamen proposant l'entrega de la subvenció. En la sessió del dia 26 de març de 1907, al discutir-se aquell dictamen, el senyor Valls y Vicens hi presentà una esmena demanant que 15,000 pessetes de aquella subvenció no s'entreguessin fins acabada l'obra.

Doncs bé: contra aquesta esmena s'aixecà indignat el senyor Giner de los Rios, el qual defensà an el senyor Rubió y Lluch en els següents termes:

"El señor Giner de los Rios manifestó que desde luego no creía en la tarea de regatear los méritos del dignísimo catedrático de esta Universidad señor Rubió y Lluch, por cuanto estos méritos eran universalmente reconocidos y muy superiores a la suma con que el Ayuntamiento quería contribuir en penúltima parte a la labor de uno de los hombres más distinguidos honra de España no sólo dentro sino fuera de ella, en una obra verdaderamente colosal, que representaba 29 años de trabajo de uno de los hombres más cultos del mundo entero; que cuando en el Consistorio se votaban sin cortapisa alguna 25,000 duros para gastarlos en unas fiestas que transcurrían sin dejar ningún rastro, era tristemente de losos é incomprendible que para una obra destinada a resucitar la Historia de Cataluña en uno de los periodos más oscuros de ella, el que se refería al influjo de los catalanes en Oriente, vinieran a regatearse unas miserables pesetas, precisamente por parte de aquellos que se titulaban defensores de las glorias catalanas, de los que del amor a la patria pequeña hacían lo mayor, lo más delicado, lo más íntimo de su corazón, comprendiendo esto aún mucho menos si se tenía en cuenta que no lo que restaba hacer al señor Rubió y Lluch, sino lo que ya tenía hecho, y a la vez, que no más que la cantidad votada por el Ayuntamiento."

Termino diciendo el señor Giner que si que jamás se había opuesto a nada que redundase en beneficio de dicha cultura, estaba decidido a llegar hasta la obstrucción para que no prosperase la enmienda que se discutía."

Es a dir, disposat a arrubar fins a la obstrucció pera evitar que's regateessin unes miserables pessetes a uno de los hombres más cultos del mundo. Se n'han enterat els d'El Progreso?"

Encara més. Aquest diari ressenyant la sessió al·ludida, diu:

"Y finaliza la sesión con una defensa elocuente y enérgica que hace el señor Giner, secundado por el señor Pla, de un dictamen de Gobernación, por el que se conceden 15,000 pesetas para el catedrático señor Rubió y Lluch para llevar a cabo su obra de carácter histórico y documental, referente a la «Influencia catalana en el Oriente».

Oponiase a la aprobación del dictamen por ciertos equívocos, el señor Valls y Vicens, que salió lastimosamente del lance, gracias al capote de brega del señor Durán y Ventosa, que no abandona a sus peones en los instantes de peligro."

Y pera que's vegi nostra imparcialitat, aquí va l'extracte que feiem nosaltres del discurs pronunciat en l'esmentada sessió pel senyor Giner de los Rios:

"El senyor Giner de los Rios combatí l'esmena.

No fa gaire — diu — que's va votar una quantitat pera celebrar festes. Se gastaren vincint mil duros en concursos d'esgrima y de tir.

Aquell dictamen que això proposava va passar sense que ningú s'hi oposés.

Avui se tracta de subvencionar, dic miallment, de donar una recompensa a un dels homes més eminents d'Espanya, y s'aixeca una veu regatejant la recompensa.

Hem de tenir en compte que'l doctor Rubió es un sabí, que té a punt d'acabar una obra en la que hi porta esmenats 29 anys de treball, y que ara, pera completarla, es necessari que realitzi el seu autor son viatge en busca de dats y documents existents en arxius estrangers.

Quinze mil pessetes proposa que's donin a la Comissió de Governació pera efectuar aquest viatge; y precisament davant d'això que té d'esser d'un gran bé per la cultura catalana, s'aixeca un regionalista, un dels que proclamen l'amor a la patria peria com el més gran dels amors, a regatejar la quantitat proposada. Sembla mentida que aquells que's diuen amics de sempre del senyor Rubió, combatin aquest dictamen.

El senyor Pla y Deniel.—No totis, senyor Giner. Demano la paraula.

El senyor Giner.—Me'n alegro, y res pecto que sembla mentida que alguns de aquells amics combatin el dictamen; mentres que's que no hem tingut l'alt honor y l'alta honra d'esser sos amics fins ara fa pocs mesos, el defensem ab tots els nostres entusiasmes.

Està bé que quan se tracti de fer un empedrat o bé unes aderes se compti y se regategi y se vagi a la subasta; però, senyors, quan se tracta de donar una petita recompensa a un sabí que's desvela per nostra cultura, ni es just, ni es correcte.

Hem de tenir en compte que en son viatge'l senyor Rubió té d'anar acompanyat del seu fill, un jove notable, doctorat ara fa poc a Madrid y un dels alumnes de nostra Universitat que sempre s'ha guanyat la carrera ab mestrals d'honor, y que si el seu fill l'acompanya es degut al mal estat de salud del doctor Rubió y a la seva escassetat de vista.

Es de mesquins, es de pobres el no volguer donar la quantitat votada més que per entregues.

Si per mi hagués sigut, ni comi vo en el dictamen s'hauria aprovat.

Jo hauria dit: senyor Rubió, aquí té 30,000 pessetes. Si no vol publicar l'obra no la publicui; quedarà als arxius pera que's docbes puguin estudiarla. Això es lo que hauríem de fer ab un dels homes que més honren a Catalunya y a l'Espanya.

Però ja que això no pot fer-se, entenguem aquesta mesquinesa de 15,000 pessetes y que all les distribuïm com vulguin.

Que posen teniu por que's mori abans de acabar la seva obra?"

Y que? En cas que's morís, els 29 anys que porta de treball, que no valen més de 15,000 pessetes? (Mostres d'aprovació.)

Valdria que anessiu a casa'l doctor Rubió y que vegessiu aquell animal ple de apunys y notes pera la seva obra. Segurament que si ho vegessiu, no regatejaríeu lo que ara regategeu."

Y entans nostre company Pons y Pagés deia'l dia 28 de març de 1907:

"Lloant lo que es lloable... — Pera els que combaten a primer rengle en aquesta mena de barricada que són les columnes d'un periódic en les lluites modernes, una de les més grosses satisfaccions es la de poder, en lo més fort de la batalla, fer justicia a l'adversari que lluita d'altre cantó, alabam lo que en ell hi ha de dignitat d'alabansa. Es clar que aquesta satisfacció es una satisfacció de amor propi derivada d'una causa essencialment egoista; del goig de constatar que no som sectaris, que la passió no ens ogea fins al punt de negar sistemàticament les bones qualitats que pugui haverhi en l'enemic polític. Y com les ocasions de donarse aquest plaer no sovintegen gaire — desgraciadament — cal aprofitar la primera que passa.

Es per això que avui me complac en alabar públicament com se mereix l'actitud del nostre primer tinent d'arcalde senyor Giner de los Rios, en l'última reunió del Consistori. Se tractava d'un dictamen proposant que's subvencionés al doctor Rubió y Lluch ab 15,000 pessetes, pera poder dur a terme els estudis necessaris a l'acabament de la seva obra «La dominación catalana a Oriente»; algú, ab molt mal acort, presentà una esmena posant a l'entrega de la subvenció condicions que resultaven molestes y deprimentes pera l'illustre subvencionat y va aixecar-se'l senyor Giner de los Rios, y ab albes y eloquents paraules combatí l'esmena, fent un merescut y calorós elogi del doctor Rubió y de la seva obra, posant de manifest la justicia y la necessitat de la subvenció, petia recompensa pel treball d'un home que ha consagrat tota la seva vida a una tasca de cultura.

Quel senyor Giner de los Rios, home de carrera y catedrático de l'Institut de Barcelona, defensà a pes y a cavall que's subvencionés al doctor Rubió y Lluch pera que pugui acabar una obra de l'importancia de la que diu entre mans el sabí investigador, tothom s'ho explicaria perfectament. Però, qui es capàs d'explicar-se que aquest mateix senyor Giner de los Rios sigui un dels capítols de la política lerrouxista, d'aquesta política que ha fet arma de la força contra la raó, que ha convertit el garrot y el ganivet y el revólver en suprenus arguments de política? — J. Rous y Pagés."

Y saber com acabà l'assumpte? Doncs quel senyor Pla y Deniel improvisà un magnífic discurs posant-se al costat del senyor Giner, quel senyor Durán y Ventosa explicà les paraules del senyor Valls y Vicens, que aquest retirà l'esmena, y que, a pregs del senyor Giner de los Rios, el dictamen s'aprova per unanimitat."

Es, doncs, atribuïble a mpla fe o a manca de memoria l'actitud d'El Progreso? A totes dues coses a la vegada.

Lo que es dolorós que homes com aquests, sense cap mena de sentit moral, tinguin a ses mans el govern de nostra ciutat estimada.

